

Паперові міста (скорочено)

Джон Майкл Грін

Джон Майкл Грін

Паперові міста

*Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Розповідь ведеться від першої особи – хлопця на ім'я Квентин Джейкобсон, якого друзі кличуть просто "К."

Пролог

Квентин вважає, що диво трапляється з кожним. Наприклад, йому випало бути сусідом Марго Рот Шпігельман. Хлопець живе у штаті Флорида, у місті Орlando. Його район, Джеферсон-парк, раніше був військово-морською базою, але потім вона стала непотрібна, і землю повернули у власність мешканців Орlando. Батьки Квентина і батьки Марго придбали помешкання по сусідству, щойно скінчилося будівництво перших об'єктів. Квентину з Марго тоді було по два роки.

Коли хлопцеві і дівчині було по дев'ять років, вони деколи гралися разом, ганяючи на байках аж до Джеферсон-парку. Квентин вважав Марго найкрасивішою і дуже хвилювався, коли зустрічав її. Одного разу діти були у парку і під старим дубом побачили чоловіка у сірому костюмі. Чоловік сидів, не рухався, а навколо нього чорніла калюжа крові. Квентин перелякався, почав задкувати, а Марго було цікаво, що ж трапилося з чоловіком, і вона навіть наблизилась до мерця. Хлопець потягнув дівчину, і вони поїхали на байках додому, щоб усе розповісти батькам. Квентин пропустив Марго вперед, тому що сам розплакався і не хотів, щоб вона це бачила. Підшви кедів Марго були поплямовані кров'ю.

А потім діти приїхали кожен до себе додому. Батьки Квентина подзвонили 911, але сина подивитися на все це не пустили. І мама, і тато хлопця були психотерапевтами. Мама провела з хлопцем довгу бесіду про тривалість людського життя, про те, що смерть – це теж частина життєвого циклу. Квентин все розумів і не дуже переймався побаченням. Увечері, коли він лягав спати, Марго Рот Шпігельман прийшла до його вікна і розповіла, що провела розслідування. Дівчинка дізналася, що чоловіка звали Роберт Джойнер, він мешкав на Джеферсон-роуд, йому було тридцять шість років, працював адвокатом, застрелився з пістолета, бо його дружина вирішила з ним розлучитися. Квентин сказав, що це ще не причина вбивати себе. Тоді Марго сказала: "Напевно, у нього в душі всі ниточки обірвалися". Хлопець відчинив вікно і хотів пустити її у кімнату, але Марго сказала закрити вікно. Вони стояли і дивилися одне на

одного. Квентин довго не міг забути цього моменту. Марго завжди любила таємниці. Згодом Квентин часто думав, що, може, вона так любила таємниці, що сама стала таємницею.

*Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Частина перша

Ниточки

1

Минуло 9 років. Марго і Квентин вчилися у випускному класі. Одного ранку Квентин прокинувся занадто пізно, тому по дорозі до школи він снідав на пасажирському сидінні в маминому мінівені. Зазвичай хлопець їздив у школу разом зі своїм найкращим другом Беном Старлінгом. За пів години до початку уроків друзі збиралися біля чорного ходу в репетиційну і теревенили. Чимало Квентинових друзів грало в шкільному оркестрі, тому хлопець завжди крутився біля репетиційної, але сам не грав. Дорогою мама завела розмову про школу, іспити і випускний бал. Хлопець сказав, що бал його не цікавить. Мама запропонувала запросити на бал дівчину на ім'я Кассі Гімні. Квентин подумав, що ця дівчина чудова, тільки з прізвищем їй не пощастило.

Бен — смаглявий коротун, який уже почав дозрівати, але ще не дозрів, був найкращим другом Квентина з п'ятого класу. Бен зустрів перед уроками Квентина і повідомив, що Радар — ще один їхній найкращий друг, іде на бал. Насправді Радара звали Маркус. А прозвали Радаром, тому що він був схожий на маленького окулярника Радара зі старого серіалу "M*A*S*H", хіба що, Радар у тому серіалі не був чорношкірий, а за деякий час Радар добре підріс і став носити контактні лінзи, тож уже не був схожий на того героя, але нового прізвиська, коли до останнього дзвоника лишалося всього три з половиною тижні, друзі вигадувати не збиралися. Батьки Радара зібрали величезну колекцію чорних Санта-Клаусів, які стояли по всіх кімнатах. Через колекцію хлопець соромився приводити когось додому. Разом зі своєю дівчиною Анжелою Радар збирався на бал. Бен теж мав балом, але усі в школі знали про "Кривавого Бена" і не хотіли з ним йти: у десятому класі Бена забрали в лікарню, бо у нього була ниркова інфекція, але Бекка Арингтон, найкраща подружка Марго, поширила плітки, що у нього нібито кров у сечі від постійної мастурбації.

У шкільному натовпі Квентин побачив Марго Рот Шпігельман. Вона стояла біля своєї шафки, а поруч — її хлопець, Джейс. Марго реготала над чимось, але дивилася вона не на Джейса, а на Бекку Арингтон, яка повисла на якомусь бейсболістові. Квентин усміхнувся Марго, хоча і розумів, що вона його все одно не бачить. Бен давно знав, що Марго подобається другові, і зник до того, що Квентин витріщався на дівчину. У Марго, крім Бекки, була ще одна найкраща подруга — Лейсі, якою захоплювався Бен.

Розповіді про епічні пригоди Марго збурювали всю школу, мов землетрус: один

дідуган навчив Марго грати на гітарі; Марго три дні подорожувала з цирком; у Сент-Луїсі Марго випила за лаштунками чашку чаю з гуртом "Mallionaires", зумівши проникнути на концерт. Коли хтось розповідав про пригоди Марго, історія неодмінно закінчувалася запитанням: "Ні, ти можеш у це повірити?" Найчастіше повірити було неможливо, але потім завжди виявлялося, що це таки правда.

Квентин і Бен побачили Радара. Той завжди носив кишеньковий ноутбук і щось друкував, бо був відповідальним редактором заснованого ним інтернет-довідника під назвою "Омніпедія". Він присвячував цьому проекту всього себе до останку. Бен не вгавав, бо хотів на бал, але ніхто не хотів з ним йти. До друзів наближався Чак Парсон – здоровило, який усіх ображав. Чак не турбував друзів майже два роки: хтось у світі крутих видав припис, щоб їм дали спокій. Тому зараз Квентину було дуже дивно, коли Чак спитав його: "Що тобі відомо про Марго і Джейса?". Квентин відповів, що нічого, хоч знав, що Джейс – перший і єдиний справжній хлопець у Марго. Вони почали зустрічатися наприкінці минулого навчального року. І наступного року обоє планували вступати в Університет Флориди. У Марго вдома Джейс не бував, тільки забирав її, коли вони йшли кудись разом.

У їдальні Бен розповів Квентину, що запросив Кассі Гімні, але вона йде з іншим. До друзів підійшла Анжела – гарненька чорношкіра дівчина з короткими дредами, і спитала, чи Радар її соромиться, бо вони вже п'ять тижнів зустрічаються, а він її навіть до себе додому ще не запрошував. Квентин з Беном багатозначно презирнулися, але сказали, що все нормально. Біля шафок друзі сказали Радару, що Анжела переживає, бо він її не запрошує до свого дому. Радар заволав, що не винен, що у його батьків найбільша на світі колекція чорних Санта-Клаусів. Квентин згадав, як якимось навесні ходив до Радара в гості, і на всіх підвіконнях стояли чорношкірі Санта-Клауси. На перилах висіли паперові фігурки. Обідній стіл був прикрашений свічками у вигляді чорних Санта-Клаусів. У гостьовій ванній шпалери були розмальовані Санта-Клаусами. І всі кімнати – за винятком Радарової – були домівкою численних чорних Сант. Усього їх було тисяча двісті штук.

Повернувшись додому, Квентин відпочивав, вчився, повечеряв з батьками, переписувався з друзями. Усі його дні були подібні один до одного, але він вважав, що любить рутину і нудне життя. П'яте травня могло пройти як звичайнісінький день – якби незадовго до опівночі Марго Рот Шпігельман не відчинила його вікна.

2

Почувши, як відчиняється вікно, Квентин хутко обернувся, і в нього втупилися сині очі Марго. У темряві хлопець роздивився, що у неї на обличчі чорний грим, а вбрана вона в чорну кофтину з каптуром. Квентин підійшов до вікна. Він й припустити не міг, чому це раптом Марго прийшла отак несподівано. Дівчина попросила позичити машину. Квентин сказав, що не має своєї машини (це була його болюча тема). Дівчина попросила автівку його мами. Марго говорила, що ключі від її машини батьки сховали у сейф у своїй кімнаті, а в їхній кімнаті спить Мирна Мустела (так звали їхню собаку), тому дівчина не може туди проникнути.

Марго сказала, що Квентин мусить стати водієм, бо сьогодні у неї за планом одинадцять пунктів і для реалізації щонайменше п'ятьох з них їй потрібен спільник. Дівчина переконувала, що нічого кримінального робити не доведеться. І тут біля її хати спалахнули ліхтарі. Марго гукав її батько. Дівчина рушила додому, але перед цим схопила Квентина за майку і прошепотіла на вухо: "Повернуся за хвилину". Квентин мав ключі від маминої машини, бо йому подарували їх на день народження, і він користувався машиною, за винятком тих випадків, коли на мінівені їздила мама. А оскільки вона щодня їздила зранку на роботу, хлопець міг на ньому їздити тільки на вихідних.

Марго повернулася і сказала, що треба поквапитися, щоб до ранку встигнути повернутися. Хлопець вагався. Тоді дівчина розповіла, що це вона звеліла всім своїм залицяльникам бути з Квентином поблажливими. Квентин згадав Чака Парсона і його друзяк і погодився їхати.

Марго і Квентин поїхали серпантинном Джеферсон-парку; тутешні хатки здавалися хлопцеві новісінькими пластмасовими кубиками, це було таке собі іграшкове сільце, де мешкали десятки тисяч справжніх людей. У машині Марго розповіла, що батько їй оце зараз сказав: "Своє життя можеш псувати як завгодно, але не ганьби нас перед Джейкобсенами – вони наші друзі". Виявилося, що мама поставила в її кімнаті радіо-няню, щоб чути, як Марго вночі спить і дихає. Тож Марго довелося дати своїй меншій сестрі Руті п'ять доларів, щоб вона лягла спати в її кімнаті. Квентину було цікаво, куди ж їм треба поїхати. Дівчина сказала, що спершу треба заїхати до крамниць. Марго мала з собою кілька сотень доларів, які вкрала у батьків, і які призначалися на бат-міцву Руті. Квентин оторопів. "От побачиш, це буде найкраща ніч у твоєму житті", — сказала Марго.

3

На стоянці "Пабліксу" дівчина дала список покупок, які мав зробити Квентин, і сто доларів. Хлопцеві список здався дуже дивним. Ось що там було: 3 цілі соми, в окремих упаковках, крем для депіляції, вазелін, газованка "Mountain Dew", (шість банок в упаковці), дюжина тюльпанів, одна пляшка води, хусточки, бляшанка синьої фарби з розприскувачем. Хлопець помітив, що дівчина пише так, що в словах випадково вживає велику літеру. З цього приводу Марго сказала: "Правила занадто несправедливі до слів, що стоять усередині".

Хлопець купив усе зі списку. Було пів на першу ночі, і хлопець сказав касирці: "Набір тільки здається дивним". Жінка відповіла: "Не тільки здається". Квентин повернувся у машину, і Марго змила з обличчя чорний грим за допомогою хустинок і води з пляшки. Хлопець сказав, що переживає, бо в його запрошенні в університет написано, що його не візьмуть, якщо він потрапить під арешт. Дівчина заспокоїла його і спитала, чи не набридло йому весь час хвилюватися за школу, коледж, кар'єру, гроші. Квентин спробував заперечити, сказати, що їй самій, певне, теж не геть начхати на це все, вона ж і сама вчиться добре, і в Університет Флориди її беруть, ще й на курс для відмінників, але Марго сказала їхати у "Волмарт". Там вони разом купили "ключку" для

блокування автомобільного керма. Хлопець поцікавився, для чого вона, але Марго почала говорити, що люди тепер лиш думають про майбутнє, що все життя опинилося в майбутньому. "Ти робиш щось тільки заради майбутнього. Ти закінчуєш школу, щоб потрапити в коледж, і щоб потім робота була трохи краща, і щоб дім купити більший, і щоб дітей в коледж відпровадити, і щоб у них потім робота була краща...". Раптом дівчина побачила клаксон і почала сигналити. До них підійшов працівник "Волмарту", трохи старший від них, і сказав, що тут сигналити не можна. Йому сподобалась Марго, і він навіть запросив її в бар, а на Квентина сказав, що це, певно, її брат. Марго прийняла його гру, прихилилася до Квентина, обняла за пояс і сказала, що він її двоюрідний брат і коханець. Працівник магазину вирячив очі й пішов. "З усіх двоюрідних тебе я люблю найбільше", — повідомив Квентин. Марго відповіла: "Наче я не знаю!".

Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

4

У машині Марго розповіла, що її хлопець, виявляється, вже давно кохається з її найкращою подружкою. Дівчина дізналася про це сьогодні вранці перед уроками, побачила Джейса і Бекку разом, а коли розкричалася, мов скажена, Бекка кинулася до Клінта Бауера в обійми, а Джейс стояв, як ідіот. Квентин подумав, що сцену в коридорі інтерпретував хибно, і спитав, навіщо це Джейсу. Дівчина сказала: тому, що Бекка сексі. "Та ж не більше за тебе!" — вихопилося в Квентина. "Мене взагалі завжди дивувало, що хтось починає з кимсь зустрічатися тільки через вроду. Це все одно що пластівці на сніданок не до смаку вибирати, а за кольором упаковки...", — сказала Марго.

Марго сказала їхати до Бекки. Там десь поблизу мала бути машина Джейса, бо він паркується десь в іншому місці, тому що її батьки вдома. Вони знайшли "лексус" Джейса в глухому куті за два квартали від будинку Бекки. Марго встановила ключку у його машині, бо він ніколи не замикав її. Ключ від "ключки" вона поклала в кишеню. Тепер Джейсу нізащо не відкрити машину.

У підвалі Бекки горіло світло. Діставши з кишені телефон, хлопець набрав продиктований Марго номер. Трубку підняв батько Бекки, і Квентин сказав чоловікові, що його дочка займається зараз сексом з Джейсом Вортингтоном у підвалі будинку. Пункт другий з плану Марго був виконаний. Хлопець і дівчина вистрибнули з мінівена і, добігши до будинку Бекки, лягли на землю біля огорожі. Марго дала хлопцеві камеру. Спалахнуло світло в будинку. З підвального вікна почав вилазити Джейс. Він помчав через газон у самих боксерках, а коли наблизився до Квентина, той підскочив і сфотографував його, таким чином виконавши і третій пункт. Спалах камери здивував обох хлопців, а потім Джейс кинувся в темряву.

У машині Марго і Квентин розглянули фото: напевне, Джейс так поспішав, що не

встиг заховати в труси Джейса-молодшого, й у них тепер було його цифрове зображення, яке можна було демонструвати нащадкам. Коли батьки Бекки сварили її нагорі, Квентин і Марго проникнули у підвал, викрали одяг Джейса і залишити Бецці рибу у шафі. Квентин залишив записку: "Послання від Марго Рот Шпігельман: вашу дружбу з нею згодували рибам". На стіні над комп'ютерним столом Марго вивела фарбою з балончика букву "М". Коли вони тікали з підвалу, їм услід пролунав постріл. Квентину довелося виїжджати заднім ходом з вимкненими фарами – і він мало не розчавив майже голого бейсболіста зі шкільної команди "Дикі коти". Мчав Джейс дуже швидко. Квентину стало жаль хлопця, і він кинув у його бік теніску.

Далі хлопець з дівчиною поїхали до будинку Карін – дівчини, яка розповіла Марго про зраду Джейса. Марго навіть встигла у машині пофарбувати нігті темно-червоним кольором, поки Квентин оговтувався від пережитого за ніч, яка тільки починалася.

5

Квентин і Марго завезли до дверей Карін квіти і записку з перепросинами, бо коли Карін розповіла про зраду, Марго обізвала її поганими словами.

Пунктом сьомим було залишити рибу для Джейса, який мешкав на тій самій вулиці, що й Карін, у страшенно заможному районі під назвою Касавілла. У машині Марго написала записку почерком, не схожим на її: "Любов МШ до тебе згодована рибам". У Джейса була добра охоронна система, тому коли дівчина забігла на подвір'я, будинок засвітився і завила сирена. Марго шпурнула рибину у вікно і охайно вивела букву "М" на нерозбитій шибці.

Потім вони поїхали до Лейсі Пембертон. Марго була на неї ображена, бо Лейсі не сказала їй про зраду Джейса, а ще вважала Марго гладкою і зухвалою. Весь час Лейсі, на думку Марго, докопувалася до неї. Біля домівки Лейсі Марго взяла останню рибину, своїм нормальним почерком написала на обгортці: "Твоя Дружба з МШ згодована Рибам". Хлопець з дівчиною підійшли до машини Лейсі. Марго дістала з кишені шматок дроту і за хвилину відімкнула замок. Удвох вони підняли заднє сидіння. Марго кинула туди рибину, яку сидіння розчавило. Квентин швидко вивів велетенську "М" на даху бездоріжника.

У мінівені Квентин і Марго побачили, що їхні пальці на руках синього кольору. Була 2:49 ночі. Ніколи ще в своєму житті Квентин не почувався таким бадьорим. Вони їхали в центр.

6

Туристи в центр Орlando ніколи не ходять, бо там нічого немає, тільки декілька хмарочосів, що належать банкам і страховим компаніям. Вночі й у вихідні там узагалі не буває людей. Марго шукала будівлю банку "СанТраст". Вона пообіцяла, що це буде проникнення без злону, бо двері не зачинені. Дівчина знала охоронця на ім'я Гас, і він їх пропустив. Тільки ліфти впродовж ночі були вимкнені, тому довелося йти нагору сходами. Вони дісталися 25 поверху і опинилися у величезному приміщенні з довжелезним столом і вікнами на всю стіну. Це була конференц-зала, і з її вікон було видно Джеферсон-парк, будинки Марго і Квентина, Джейсову домівку.

Якусь хвилю Марго мовчала, а потім підійшла до скла і притиснулася до нього чолом. Хлопець позадкував, але вона схопила його за футболку і потягнула вперед. Квентин боявся, що шибка їхньої ваги не витримає, але Марго не здавалася, і він все-таки притулив чоло до скла і подивися.

Згори видно було, що Орlando дуже добре освітлюється. Центр нагадував ідеальну решітку, а далі починалися околиці. Внизу був світ Квентина, йому сподобалося, і він сказав, що з такої віддалі не видно, яке місто старе: не бачиш ні іржі, ні бур'янів, ні потрісканої фарби. "Усе зблизька негарне", — погодилася Марго. "Тільки не ти", — бовкнув хлопець, знову не подумавши. "...так, ти звідси не бачиш ні іржі, ні потрісканої фарби, ні чогось там ще, зате бачиш усе місто – бачиш, яке воно фальшиве. Таке з пластику можна зробити. Або з паперу вирізати. Ну подивися, К.: всі ці глухі кути, вулиці, які замикаються самі на себе, всі ці тимчасові споруди. У цих паперових будиночках живуть паперові люди, що опалюють їх власним майбутнім", — говорила Марго.

"Ну от, знай: я не дуже засмучена через Джейса. І через Бекку. І навіть через Лейсі, хоча до неї у мене були дуже теплі почуття. Але просто остання нитка обірвалася. Тонюсінька, звісно ж, але вона в мене єдина залишалася. А кожному паперовому дівчиську потрібна бодай одна ниточка, еге ж?", — сказала дівчина, але Квентин не знав що відповісти, тому запросив її завтра до себе на обід. Вони вийшли на сходи і побігли вниз. Внизу кожного прольоту, стрибаючи з останньої сходинки, Квентин клацав закаблуками, щоб розсмішити Марго, і вона сміялася. Він думав, що розважає її. Думав: якщо зможе бути впевненішим, між ними щось спалахне. Але він помилився.

7

На годиннику в машині була 3:51. Дівчина сказала, що пункт десятий – жертву вибирає К., а покарання вона вже придумала. Хлопець вирішив, що помститися треба Чаку Парсону, бо колись той кинув Квентина на стрічку для посуду в їдальні, одного разу він зловив його на автобусній зупинці й почав викручувати руку, повторюючи: "Скажи, що ти голубець". А якось, коли Марго, Чак і Квентин ще малими ходили у школу танців, Чак Парсон підмовив усіх дівчат сказати Квентину "ні", коли він запрошував їх на танець.

Марго точної адреси Чака не знала, вона не пам'ятала навіть, який зовні його будинок. Тому вийшло так, що вони пробралися у зовсім не той будинок. І про це вони довідалися, коли Квентин вдарився об підвіконня й мимоволі застогнав. Спалахнув нічник, і хлопець побачив, що в ліжку не Чак Парсон, а якийсь дідуган. Вони дременули з того будинку, а коли від'їхали, Квентин здогадався, що адреса Чака може бути інтернеті: у Радара є пароль від шкільної мережі. Радар не відповідав на дзвінки, тому Квентин подзвонив до Бена, який знав усі Радарові паролі. Бен таки зняв слухавку і знайшов адресу Чака.

Марго з Квентином залізли у вікно Чака. Той міцно спав, і дівчина намастила його праву брову кремом для депіляції. Потім усі дверні ручки у будинку вони намастили

вазеліном, а залишки розмазали по вікну, в надії, що так його буде складніше відкрити після того, як вони виберуться і закриють його ззовні. Тоді Квентин витер брову Чака, і всі волосини з неї теж витерлися. Чак раптом розплющив очі. Марго блискавично накинула на Чака ковдру. Квентин і Марго швидко втекли, а Чак знай верещав: "Мамо! Тату! Грабують!". Квентин бачив, як у будинку спалахнуло світло, але ніхто ще не вийшов: то був доказ ефективності вазеліну на дверних ручках.

Вони втомилися, тому згадати про бляшанки "Mountain Dew", і випили. Тепер хлопець з дівчиною їхали у "Морський світ", це був 11 пункт. То був єдиний парк розваг, куди Марго ще не проникала.

8

Квентин не хотів проникати у "Морський світ", але Марго питала, як він може після всього, що вона сьогодні зробила для нього, відмовитися. "Після всього, що ти зробила для мене! – Квентин просто-таки кричав. — Може, це ти дзвонила батькові моєї подружки, що кохається з моїм хлопцем, щоб ніхто не здогадався, що це я? Це ти мою дупу по місту всю ніч катала, і не тому що ох-як-я-тебе-ціную, а тому що мені просто потрібен був шофер, а ти якраз мешкаєш поруч? Оце таке ти для мене всю ніч робила?". Тоді дівчина сказала, що могла обійтися і без Квентина, і ключі від батькової машини могла вкрати, але вона обрала хлопця, і він теж її обрав, а це наче обітниця. Хлопець поїхав до "Морського світу", але все-таки сказав: "Коли керівництво "Морського світу" пошле лист в Університет Дюка з повідомленням, що негідник Квентин Джейкобсен вломився на їхню територію о пів на п'яту ранку в супроводі дівулі з шаленими очима, в Університеті Дюка дуже розлютяться. І мої батьки дуже розлютяться". Дівчина сказала, що він опиниться у своєму університеті, стане успішним адвокатом чи кимсь там ще, одружиться, заведе діточок, проживе довго і помре, але перед смертю скаже: "Чорт забирай, ціле життя я прожив даремно, зате на останньому курсі в старшій школі ми з Марго Рот Шпігельман о п'ятій ранку пробралися в "Морський світ"".

Вони мовчки їхали по трасі, і хлопець раптом згадав той день, коли вони натрапили на мерця у сірому костюмі. Марго тоді сказала про нього і про ниточки, а сьогодні – про себе і про ниточки. Квентин запитав, чи Марго часом не думає про самогубство, але вона відповіла, що для цього надто себе любить.

Виявилося, що Марго підготувалася до проникнення у "Морський світ": роздрукувала супутникові мапи і намалювала план проникнення. Квентин заїхав на порожню стоянку. Марго показала маршрут. Найважчою ділянкою був рів з водою завдовжки з півмилі. "Морський світ" мав форму трикутника. Один його бік захищає дорога, яка, за розрахунками Марго, регулярно патрулюється нічною вартою. Ще з одного боку – озеро, щонайменше з милю завдовжки, а з третього – водовідвідна канава, а у Флориді в таких канавах поряд з озерами часто живуть крокодили.

Вони побігли через дорогу, а потім почали продиратися крізь густі чагарі. Коли зарості скінчилися, і вони вийшли на відкриту ділянку, праворуч бігла дорога, а перед ними був рів. Квентин перший зайшов у нього. Пахла вода гідко, вона була слизька,

але там виявилося не глибше як по пояс. Хлопець страшенно радів, що крокодилів усе ж таки немає, але тут він краєм ока помітив, що поруч з Марго у воді хтось ковзає. Змія вкусила Марго за ліву кісточку, просто під нижнім краєм джинсів. Квентин кинувся до Марго, схопив змію за хвіст, відірвав її від ноги і кинув у рів. На кісточці, куди вп'ялися ікла, виступили дві краплі крові, хлопець нахилився, притулився до рани ротом і заходився щосили висмоктувати отруту. Марго вигукнула, що бачить змію, і це просто вуж, тож ніякої загрози нема.

Друзі перебралися через паркан-сітку, потім подолали невелику алею і за деякий час випірнули на асфальтовану доріжку, звідки видно було великий амфітеатр. Над алеєю висіли невеликі динаміки, з яких лилася тиха музика, як у супермаркеті. Вони вийшли до акваріума з тюленими, але тюленів там не було. Вони раділи, що пробралися у "Морський світ", але раптом до них підійшов чоловік у жилетці з нашивкою "Охорона". "Ми саме збиралися йти", — повідомила йому Марго. "Піти вам таки доведеться, — відказав він, — питання тільки в тому, самі ви підете чи вас відвезе шериф". "Якщо вам байдуже, ми би пройшлися самі", — сказала Марго. Охоронець сказав, що у нього зміна закінчується, він хотів поїхати додому, випити пива і лягти спати, а якщо копів викликати, вони не поспішатимуть. Марго все зрозуміла, навіть дала чоловікові сотню доларів. Охоронець ще попередив не йти уздовж акваріума з китом, бо там камери, і пішов геть.

Вони сіли на лаві та роздивлялися акваріум з тюленими, яких там не було, а був лише скелястий острівець, зроблений з пластмаси. Квентин вдихав запах Марго – запах поту, водоростей, бузкового шампуню і мигдалю від шкіри. Квентину хотілося укластися в траві десь тут, у "Морському світі", він би лежав на спині, а вона – на боці, пригорнувши його рукою, поклавши голову йому на плече.

Музика в динаміках зробилася голоснішою, тільки це вже була не звичайна попса, а справжня музика – стара джазова композиція. Хлопцеві хотілося сказати Марго, що для нього головне задоволення – не планування, не те, що вони сюди вдерлися чи вшиються звідси, а те, що їхні ниточки схрещуються, розходяться, а потім знову схрещуються. Марго підвелася, і Квентин запросив її на танець. Вони станцювали фокстрот навколо акваріума з тюленими, і потім ще танцювали, поки музика не скінчилася.

9

У цілодобовій крамничці вони купили кухонних рушників і постаралися стерти смердючий слиз із тіла й одягу; Квентин ще заправив автівку, щоб бензину було стільки, як і до мандрівки. Додому він не квапився, старався їхати вузькими вуличками, а не по трасі. Марго подарувала Квентину камеру з фотографією Джейса. Біля свого дому Квентин не знав, що сказати, і Марго теж мовчала. Коли вони вийшли з машини, Марго пригорнула хлопця і сказала йому на вухо: "Мені. Бракуватиме. Твого. Товариства". Квентин дивився, як Марго пішла до свого будинку, видерлася на дерево, з нього – на дах і залізла в своє вікно.

Частина друга

Трава

1

За ту ніч Квентин проспав, напевно, хвилин тридцять. Зранку він почувався страшенно змореним, не хотілося в школу, але в нього була стовідсоткова відвідуваність. До того ж було цікаво подивитися, як тепер поводитиметься з ним Марго. Коли мама підвезла його до школи, він помітив, що машини Марго на звичному місці немає.

Перед початком уроків Бен запитав, навіщо Квентину вночі знадобилася адреса Чака. Обдумуючи, що відповісти, Квентин помітив, що в їхній бік іде сам Чак Парсон. Чак поголив і ліву брову: певне, вважав, що це буде найкращий вихід із ситуації. Чак навис над Квентином і запитав, на що він витріщається. Коли Чак пішов, Квентин розповів про свої нічні пригоди Бену і Радару. Друзі думали, що між Квентином і Марго щось було, але Квентин розчарував їх. На уроках Квентин почувався геть знесиленим і хотів спати, у туалеті він трохи подрімав, а на перерві на обід пішов з Беном в "Зікум" – п'ятнадцятирічний "б'юїк", яким по черзі від'їздили всі Бенові старші брати і сестри. Б'юїк наполовину складався зі скотчу і шпаклівки і важко заводився. Квентин детально розповів про те, що відбувалося вночі. Бена найбільше цікавила фотографія голого Джейса Вортингтона. Бен від людей на взірець Джейсона Вортингтона і Чака Парсона досить наковтався лайна, тож Квентин подумав собі, що він має право тепер порадіти.

Квентин заснув у машині, а Бен пішов на уроки. Після уроків Квентин чекав на друзів, поки була репетиція, адже якби поїхав без Бена і Радара, то був би єдиним старшокласником у шкільному автобусі, а це нестерпне приниження.

Потім Бен закинув Радара додому – він жив у "центрі", у Джеферсон-парку, неподалік будинку Лейсі. Після Бен завіз Квентина.

Ввечері пішли чутки, що Марго зникла. Бен подзвонив Квентину і сказав, що до Марго не можуть додзвонитися, говорять, що вона кудись втекла.

2

Марго зникала досить часто. І коли вона зникала, починалася зміни. От коли Марго була в Міссісіпі, Бекка пустила ту плітку про Бена. І цього разу почалося те саме. Чак Парсон, Тедді Мак і Клінт Бауер розчавили дванадцять байків, що належали першокурсникам і другокурсникам, а ще написали у чоловічому туалеті телефони інших хлопців з усілякими брудними коментарями. Залишалося тільки чекати, коли хтось на взірець Марго зупинить це все. До того ж, хлопець на ім'я Джаспер Гансон поливав усіх з водяного пістолета сечею. На ньому була маска, але Радар відразу дізнався, що це Джаспер, бо на ньому був власний футбольний светр. Удома Квентин вирішив припинити ці всі знущання і написав Джейсу з нової поштової скриньки,

скинувши те його фото голяка. Квентин написав, щоб Джейс відшкодував усім, в кого були розчавлені велосипеди, по 200 доларів, щоб в туалетах нічого не писали, не стріляли сечею, інакше його фото буде роздруковане і поширене по всій школі.

Увечері до Квентина прийшов Бен, вони грали комп'ютерну гру. Раптом до них прийшли Чак Парсон і Джейс. Вони вибачилися, а Бен навіть дозволив собі вдарити Чака в живіт. Квентин дуже пишався, що зупинив у школі хвилю зла. Бен заснув у Квентина.

3

Зранку Квентин визирнув у вікно – перевіряв, чи не з'явилися в кімнаті Марго ознаки життя. У неї на вікнах були бамбукові жалюзі, які вона ніколи не піднімала, але тепер, коли вона поїхала, хтось підняв їх. Хлопець намагався збудити Бена, а потім вийшов з кімнати і побачив батьків Марго, своїх батьків і якогось чорношкірого чоловіка. Мама Квентина запитала його, чи не бачив він у середу ввечері Марго. Він сказав, що бачив: вона десь опівночі з'явилася біля вікна, вони трохи поговорили, а потім її зловив пан Шпігельман і повів додому, і більше він її не бачив. Чорношкірий виявився детективом на ім'я Отис Ворен. Він уже 4 рази шукав Марго, коли вона зникала. Тепер був п'ятий раз.

Поведінку батьків Марго Квентин розцінив, як ницу: вони говорили, що їм треба дбати про меншу дитину, думати про себе, вони не хотіли бачити Марго у своєму домі і вважали, що вона вже доросла, тому хай робить, як хоче. Детектив нагадав, що Марго завжди залишала якісь підказки, коли тікала. Наприклад, перш ніж утекти в Міссісіпі, вона їла суп з вермішеллю у вигляді літер і залишила в тарілці чотири літери: М, І, С, П. А коли вона вночі пішла у "Світ Диснея", то залишила на своєму ліжку Мінні-Маус.

Згодом детектив поговорив з Квентином наодинці. Чоловік сказав, що батьки Марго не здатні виховувати дитину. Він питав Квентина, хто може бути організатором усіх тих схем, в яких бере участь Марго. Наприклад, коли одного разу двісті будинків обмотали вночі туалетним папером. Квентин сказав, що думає, що сама Марго усе це планує та організовує. Він розповів детективові усе про ту ніч, і після того чоловік сказав: "Буває так: хтось – як правило, дівчисько – настільки волелюбний, що не надто ладнає з батьками. Такі діти – мов наповнені гелієм кульки, прив'язані за ниточку. І ниточка ця постійно напнута. А потім щось стається, і вона рветься, і вони летять геть. Може, ти цієї кульки більше ніколи не побачиш... коли ниточку перерізують, назад її вже не прикріпити".

Батьки Марго і детектив пішли, а Квентин розповів Бену про те, що відбулося. Незабаром прийшов Радар, друзі пішли грати комп'ютерну гру. Квентин розповідав друзям, що надіється на повернення Марго. Говорив про те, що Марго просто ненавидить Орlando, вона його називає "паперовим містом". У вікні Квентин побачив, що жалюзі у кімнаті Марго хтось (певно детектив) опустив. На них був чорно-білий плакат. На знімку був зображений трохи згорблений чоловік, що дивиться вперед. На губі висить цигарка. На плечі – гітара, а на ній виведено фарбою: "Цей інструмент убиває фашистів". Квентин згадав, що Марго лишає підказки, і розповів про це друзям.

Радар почав шукати ту цитату у своїй "Омніпедії". Він знайшов, що це фото Вуді Гатрі, співака, натхненника Боба Ділана. Друзі вирішили піти в кімнату Марго.

4

Вони зачекали, коли мама й тато Марго підуть. Руті лишилася вдома. То було гарненьке дівча років, напевно, одинадцятьох. Вона відчинила друзям, але попросила 5 доларів за те, що пустить їх у кімнату Марго. Радар відразу сів за комп'ютер Марго, а Квентин і Бен намагалися знайти якісь підказки. Квентина здивували соті вінілових платівок. У програвачі була "A Love Supreme" саксофоніста Джона Колтрейна. Платівки стояли в алфавітному порядку за іменем виконавця. Вуді Гатрі не було. Квентина захопила музична колекція Марго. На платівці Біллі Брегга була фотографія міської блочної забудови, а зі звороту дивився Вуді Гатрі. На губі повисла цигарка, на плечі – гітара з написом: "ЦЕЙ ІНСТРУМЕНТ УБИВАЄ ФАШИСТІВ". Квентин поставив платівку. Якийсь хлопець співав пісню Вуді Гатрі. І набагато краще, ніж він сам. Пісня "Племінниця Волта Вітмена" була обведена чорною ручкою.

Квентин згадав, як мама дівчини казала, що підказки нікуди не приводили, але тепер хлопець розумів, що тих підказок є цілий ланцюжок, і призначені вони, здається, йому. Радар знайшов, що за тиждень до зникнення Марго довго сиділа на сайті "Омніпедії", але вона стерла всю історію. А Бен знайшов "Листя трави" Волта Вітмена. Радар сказав, що Марго завжди залишала підказки батькам, чому це раптом вона їх залишила Квентину. Той знизав плечима. Відповіді Квентин не знав, хоч надія, певна річ, була: Марго хотіла переконатися, що він зможе діяти впевнено. Може, тому як вона обрала його в ту найдовшу ніч, вона обрала його ще раз.

Удома Квентин розглядав книжку Вітмена. Там було кілька підкреслень, зроблених синім маркером, усі – в довгому вірші під назвою "Пісня про себе". А два рядки були підкреслені зеленим:

Зривайте замки з дверей!

Зривайте і двері з одвірків!

Синім були підкреслені рядки:

...Пускаюсь у вічну мандрівку...

...Померти – це зовсім не так,

як уявлялося, це щастя.

Підкреслені були й останні строфи "Пісні про себе".

Заповідаю себе землі, нехай проросте

травою, яку я так люблю,

Якщо знову потягне до мене, шукай мене під своїми підощвами.

Навряд чи пізнаєш мене і чого я хочу,

Та я все одно даруватиму тобі здоров'я,

Я промию й покріплю кров твою.

Як не вдасться одразу піймати мене, не падай духом,

Як не знайдеш в одному місці, шукай в іншому,

Деся я зупинився і чекаю на тебе.

У понеділок сама Лейсі Пембертон прийшла до репетиційної. Вона покликала Квентина, Бен пішов з ним. Лейсі уже знала, що то Квентин з Марго кинули їй рибину в машину. Дівчина спитала, за що Марго була на неї ображена. Квентин відповів, що за те, що Лейсі не сказала про Джейса й Бекку. Лейсі сказала, що про Джейса з Беккою не знала. Хлопець Лейсі – Крег, знав про це, а вона не знала. Лейсі це так розлютило, що вона порвала з Крегом, і тепер не має з ким іти на бал. Квентин метнув погляд на Бена. Бен метнув погляд на друга. Квентин сказав, що йде на урок, а Бен залишився з Лейсі. Квентин подумав, що Беніві нізащо не переконати Лейсі, щоб вона пішла з ним на бал, але він заслужив бодай на шанс це спробувати.

Квентину дякували хлопці і дівчата, які отримали по 200 доларів, і хлопець почувався щасливим: він відновив справедливість, з ним заговорила красуня Лейсі Пембертон, а Чак Парсон перепросив його.

Після уроків Квентин побачив Бена з Лейсі. Дівчина розповіла, що в кімнату Марго ніхто ніколи взагалі не заходив: батьки не дозволяли їй запрошувати гостей. Лейсі вважала, що подруга могла поїхати у Нью-Йорк. До того ж, Вітмен був звідти, і Вуді Гатрі там досить довго прожив.

Бен радів, бо Лейсі погодилася йти ним на бал. Тепер вони довго обговорювали, що вдягнуть.

Радар сказав Квентину, що фраза Вітмена про двері – єдина, що виділена іншим кольором, до того ж вона дивніша, ніж усі інші, незакінчена думка, тож, треба копати тут. Раптом Бен придумав, що це пряма вказівка, і треба зірвати двері у кімнаті Марго. "Іноді дурість Бена обертається геніальністю", — сказав Радар до Квентина.

Хлопці знову пішли у будинок Марго. Її батьків саме не було, була лиш Руті. Коли друзі скинули двері, то ніякого послання не знайшли. Вони пішли до Бена, і той раптом придумав, що Квентину треба летіти в Нью-Йорк, а Лейсі, певно, довірена особа Марго, і повідомить їй, коли Квентин виїде. Радар сумнівався, що це правда, і сказав: якщо Марго з Лейсі тільки вдають, ніби посварилися, то Лейсі і з хлопцем своїм порвала не по-справжньому?

Квентину не хотілося летіти в Нью-Йорк, бо закінчувалося навчання, і батьки не похвалили б його за такий вчинок. До того ж, Квентин любив монотонне і нудне життя. Тому він не надто переймався з приводу свого рішення не летіти в Нью-Йорк: це ж усе одно була дурна ідея. Але його гризла думка, що рутинна віддаляє його від зустрічі з Марго.

*Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Марго не було вже шість днів. Квентин розповів усе батькам. Він сказав, що Марго

залишила йому в книжці Вітмена якусь підказку. Мама вважала, що дівчині подобається, щоб на неї звертали увагу. Батьки просили сина закінчити школу, і довіряти Марго – вона може сама про себе подбати, ця здатність у неї добре розвинена.

Ввечері подзвонив Бен і розповів, що йде з Лейсі купувати взуття на бал. Після розмови з другом на Квентина навалилися депресивні думки з приводу балу. Він не засмучувався від того, що не іде туди, але мріяв про те, щоб устигнути знайти Марго й умовити її піти туди разом. І все це мало б статися в останній момент, в суботу ввечері. І тоді вони б увійшли у бальну залу в джинсах і поношених футболках, встигаючи тільки на останній танець, і всі тицали б на них пальцями і дивувалися поверненню Марго. Раптом Квентину прийшла думка, що треба скидати двері з завісів у своїй кімнаті. Він так і зробив, і знайшов клаптик з газети "Вартовий Орландо" за той день, коли втекла Марго. Записка була від неї. Хлопець впізнав почерк: бартлсвіль-Авеню, 8328. Про таку вулицю він раніше ніколи не чув. Вона була за тридцять чотири і шість десятих милі від нього, їхати потрібно було по Колоніал-драйв майже до міста з назвою Різдово, штат Флорида. Набравши Бена, Квентин розповів про знахідку. Друзі вирішили поїхати вранці наступного дня і пропустити школу.

8

Уранці Квентин сказав мамі, що хворий, бо з'їв щось не те. Він лишився вдома сам. Бен з Радаром приїхали рівно о восьмій. Друзі погнали до Колоніал-драйв. Ця поїздка була для Квентина краща від попередніх, тому що в школі зараз ішли початки аналізу, друзі були разом, і він думав, що знайде сьогодні Марго.

Через двадцять миль Орландо, нарешті, здався і поступився місцем уцілілим апельсиновим гаям і недобудованим ранчо. По дорозі щомилі з нізвідки виникали поселення: купки будиночків, поміж якими петляли вузьенькі вулички. Друзі побачили дерев'яну вивіску "Маєтність Гроувпойнт". Порепана асфальтована дорога незабаром скінчилася, а далі йшла просто сіра земля, яка свідчила про те, що "Маєтність Гроувпойнт" належить до присілків, які мама Квентина називала "недосілками" — їх покинули, так і не забудувавши. Незабаром друзі під'їхали до закинутого торговельного центру. Бен зупинився на стоянці, де вже навіяло піску: природа знову відвойовувала своє. Колись на цих чотирьох крамницях висіли й вивіски. Крамниці містилися в одноповерховій будівлі з пласким дахом, подекуди вже просвічували шлакоблоки. Фарба на стінах полущилася. Дерево, яким позабивали вікна, вже побрижалося. Тут відчувався гидкий, тухлий сморід. Від того запаху Квентина охопив жах і відчай. Але друзі вирішили, що мусять потрапити в середину будівлі.

9

Бен знайшов мертвого єнота, і тепер друзі зрозуміли, звідки йшов неприємний запах. Квентин згадав слова з Вітмена: "Померти – це зовсім не так, як уявлялося, це щастя", і подумав, що Марго могла тут накласти на себе руки. Радар потягнув за ручку одних з чотирьох замкнених сталевих дверей. Усі троє хлопців вперлися і потягнули за ручку, та лише відірвали її. Потім Бен з Радаром намагалися вибити дошки, якими були затулені вікна. Бенові вдалося вибити у одній дошці тріщину. Хлопці розколупали

невеликий отвір з гострими краями. Квентин заліз в дірку вперед ногами і приземлився на щось подібне до стосу паперу. Усередині було темно, ліхтариків хлопці не мали, лише Радар мав на ключах маленький ліхтарик.

Зблиснуло світло ліхтарика і Квентин побачив, що вони опинилися в досить великому приміщенні з лабіринтом металевих полиць. Папір, на який він став, — це сторінки старого відривного календаря. Хлопці не знайшли нічого цікавого, крім кількох номерів "Рідерз Дайджесту" з 1970-х.

Наблизившись до бічної стіни кімнати, Квентин знайшов перше свідчення того, що тут хтось був відтоді, як торгівельний центр зачинився: у стіні пробита нерівна напівкругла діра заввишки йому по пояс. Над нею помаранчевою фарбою з балончика написано: "ТРОЛЯЧА НОРА", а на саму нору вказувала послужлива стрілка. У кімнаті, куди вказувала стрілка, не було нічого, крім згорнутого килима в кутку. На протилежній стіні була ще одна дірка. Крізь неї хлопці потрапили у кімнату з вішаками. У цій кімнаті було світліше, бо у стелі були діри. Посеред кімнати стояв п'ятикутник колишніх вітрин. Під вітринами Радар знайшов коробку з мапами і стародавніми туристичними брошурами. Друзі повернулися назад: у порожню кімнату, потім у кімнату з полицями, потім полізли в іншу "тролячу нору". Ця кімната була схожа на офіс, тільки без комп'ютерів. Там стояли двадцять столів у чотири ряди. На деяких досі лежали ручки, на всіх – величезні календарі, на яких був лютий 1986 року. На одному зі столів хтось побудував одноповерховий картковий будиночок з рекламних брошур.

Друзі нічого не знайшли, але Радар сказав, що є тут місця, де пилу менше. А Бен помітив, що шматок стіни заґрунтували білим кольором. Під білим шаром було червоне графіті. Друзі дійшли одного висновку: тут все ж таки хтось нещодавно був. Ліхтарик впав так, що на зафарбованій стіні Квентин раптом побачив почерк Марго: "Як заїдеш у паперові міста, то вже ніколи не повернешся".

10

Друзі повернулися додому. Квентин знову взявся читати "Пісню про себе". Проблема полягала в тому, що вона була сторінок на вісімдесят, мала дивну структуру і безліч повторів, і хлопець не розумів нічого.

Квентин вирішив зателефонувати детективу. Хлопець розповів про знайдені підказки; про торгівельний центр; про те, що Марго назвала Орlando паперовим містом, але тоді про інші паперові міста не казала. Ворен сказав, що хлопець може бути детективом. Квентин сказав, що боїться, щоб дівчина не наклала на себе руки. Та детектив сказав, що йому таке й на думку не спадало, вона просто втекла, і це вже не вперше робить. "Хлопче, повір мені, якби вона хотіла, щоб ти її знайшов – живою чи мертвою, — це вже сталося б", — сказав детектив. Він дав Квентину пораду: чекати, коли вона сама повернеться додому.

Квентину хотілося знайти Марго, тому він почав шукати в інтернеті хоч щось про "паперові міста". Виявилось, що це ті самі недосілки. Хлопець шукав список недосілків у Флориді, але його ніде не було. У ході пошуків за словами "покинуті присілки" і "Маєтності Гроувпойнт" Квентин набрав п'ять таких місць у радіусі трьох годин їзди від

Джеферсон-парку. Він роздрукував мапу центральної Флориди, повісив її на стіну над комп'ютером і в усі п'ять поселень встромив по шпильці. Всі покинуті присілки були розсипані у випадкових місцях, і щоб об'їхати їх, потрібен був тиждень.

Наступного дня Бен дозволив взяти свого "Зікума", бо сам він збирався їздити по магазинах на бездоріжнику Лейсі – їм потрібно було купити дещо для балу. Квентин рушив у "Маєтності Гроувпойнт".

Коли він приїхав і все обійшов, то зрозумів, що за останні кілька років був першою людиною, що ступила на ці безіменні вулиці. Потім хлопець рушив на північний схід, до містечка під назвою Голлі-Медовс. Там була така сама пустка, як і в "Маєтностях Гроувпойнт". Досі Квентин не плакав за Марго, але після цих пошуків його прорвало.

11

Наступного ранку Квентин розповів Бену, Лейсі і Радару про те, що вчора роздивлявся два недосілки, але нічого не знайшов. Після уроку англійської Квентин підійшов до д-р Голден і розповів, що Марго лишила йому книжку Вітмена. Вчителька знала про втечу Марго і тихенько сказала: "Отже, вона її лишила тобі...". Д-р Голден вважала, що Марго дуже похмуро сприйняла цей оптимістичний твір поета, адже ця поема про взаємозв'язок – про те, що у всіх людей спільне коріння, як у трави. "Якщо ти прочитаєш цей твір цілком, ти зрозумієш, що з нього можна зробити тільки один висновок: життя – це неоціненний дарунок", — сказала вона. Д-р Голден вірила, що є якийсь цікавий взаємозв'язок поміж поетом у "Пісні про себе" і Марго Шпігельман – ота шалена харизма і пристрасть до мандрів. Квентин зрозумів, що мусить прочитати увесь твір і зрозуміти його.

У суботу мав відбутися бал. Тому коли Квентин написав Бену і Радару, то виявив, що вони захоплені приготуваннями.

Квентин сказав батькам, що піде на бал і попросив машину. Але він поїхав на захід по шосе до Гейнс-Сіті. У тих краях багато озер, а навколо озер у Флориді завжди селяться багатії, тож недосілкам там не було звідки взятися. Але на одному вебсайті він знайшов відомості про величезну ділянку землі, яка переходила з рук до рук, і ніхто її чомусь так і не забудував. Недосілок називався Квейл-Голлоу, за ним хтось наглядав. Ділянки були розмічені кілочками, нещодавно навіть траву тут косили. Вулиці були заасфальтовані, де-не-де стояли дорожні знаки і покажчики. Хлопець об'їхав усе і, нічого не виявивши, подався до шосе.

*Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу

12

Він знову приїхав у закинуті крамниці, в які їздив з друзями. Тепер хлопець помітив, що на сталевих задніх дверях крамниць не видно завіс. Стало ясно, чому їм тоді не вдалося відчинити двері: треба було не смикати, а штовхати. Двері легко відчинилися. Квентин дістав з наплічника татів потужний ліхтар і освітив приміщення.

У світлі ліхтаря було видно, як розбігаються навсібіч ящірки. Хлопець пройшов уздовж столів, оглядаючи речі, які минулого разу вони виявили в шухлядах. На столі в самому центрі кімнати був календар. Його перегорнули на червень! На тому ж столі була майже повна пляшечка червоного лаку для нігтів. Тієї ночі Марго фарбувала нігті саме таким лаком. А ще на баночці була синя пляма. То була фарба з пальців Марго. Тепер Квентин знав достеменно: вона побувала тут по тому, як вони розлучилися удосвіта.

Квентин вирішив, що залишиться до ранку. Якщо Марго тут спала, він теж зможе, хоч і страшно через ящірок і щурів.

Пірнувши крізь "тролячу нору", хлопець зайшов у кімнату з лабіринтом із полиць. Діставшись протилежної стіни, він поліз крізь наступну "тролячу нору" в порожню кімнату. Сів на килим і притулився спиною до стіни. Незабаром йому набридло там сидіти, і він поліз через останню "тролячу нору" в сувенірну крамницю. Повернувшись в кімнату, яку став називати бібліотекою.

У порожній кімнаті, на стіні, біля якої лежав килим, він виявив дев'ять дірочок від креслярських кнопок. Чотири з них утворювали квадрат, інші п'ять були всередині нього. Трішки розгорнувши килим, він знайшов там порожню коробку від енергетичних батончиків. Ще трішки розгорнувши килим, він знайшов синю в'язану ковдрочку, тонку майже як газета. Вона пахла Марго: бузковий шампунь, мигдальне молочко для тіла, а з-під цих ароматів пробивається солодкий запах шкіри. Якусь часину Квентин лежав, притискаючи до себе ковдру і витріщаючись на стелю. Крізь щілину в стелі він дивився на шматочок пообіднього неба. Це було ідеальне місце для сну: і зірки видно, і дощ не намочить.

Хлопець почав читати "Пісню про себе", і йому пощастило таки подужати всю поему. Трава у поемі мала кілька значень, і Квентин подумав про те, скільки всього в ній можна побачити. Так само було з Марго, хлопець поставив собі питання: "Хто така Марго Рот Шпігельман?". Він знову почав усе обшукувати. Шукав ділянки без пилу, щоб зрозуміти, що Марго тут робила, але жодної не знайшов. А потім промінь його ліхтарика випадково натрапив на якийсь предмет, що лежав на горішній полиці біля забитого дошками вікна. Це був корінець книжки. Книжка називалася "Дорогами Америки: путівник" видання 1998 року, тобто після того, як торгівельний центр покинули. Там змальовувалися сотні найцікавіших туристичних принад. Хтось загорнув ріжки декількох сторінок, між якими не простежувалося очевидного зв'язку. Квентин знайшов на горішніх полицях ще кілька книжок: "Короткий путівник Непалом", "Визначні місця Канади", "Америккою на машині", "Путівник Багамами", "Їдьмо в Бутан". Усі книжки хлопець заніс у порожню кімнату, яку вже вважав спальнею. Квентин вважав, що Марго привела його сюди, щоб він зміг визначити її маршрут. Та вона могла бути будь-де.

О 3:18 подзвонив Бен. Він був п'яний і просив Квентина приїхати по нього. Квентин приїхав до будинку Бекки, де продовжувалося святкування після балу. Пропихаючись крізь натовп хлопців, що курили на порозі, й відчиняючи двері, Квентин побачив друга,

що висів догори дригом над барильцем пива. А тримав його Джейс Вортингтон з кількома бейсболістами. Всі хором рахували, скільки Бен витримає пивостояння. Бен зумів протриматися досить довго. На вечірці була Кассі Гімні, Радар, Анжела, Джейс та ще багато народу.

Квентин не хотів квапити друзів, тому спустився східцями у підвал. Але проходячи повз спальню Бекки, почув гамір, там була Бекка з Джейсом. У Квентина був шанс подивитися на голу Бекку Арингтон, але він почув, як Джейс випадково Бекку назвав Марго. Бекка заходилася репетувати, і Квентин позадкував. Його помітив Джейс. Треба було вшиватися, тож Квентин пішов до вбиральні. Йому справді хотілося в туалет, та коли він уже почав, то почув голос Лейсі. Вона сиділа у ванній за фіранкою. Згодом Квентин сів біля неї. Дівчина розповіла, що бал був гарним, але потім Бекка обізвала її хвойдою і всім сказала, що Лейсі має венеричну хворобу. Лейсі втекла у ванну, Бен прийшов був до неї, але вона його вигнала, бо він напився. Лейсі призналася Квентину, що мала хворобу через одного негідника, але вже вилікувалася.

Квентин заспокоїв дівчину і сказав, що Бекка просто хоче мати те, що Лейсі, бо Лейсі усі вважають гарнішою. Лейсі сумувала за Марго і сказала, що хоче поглянути на той торговельний центр, бо Бен їй усе розповів. Квентин розповів, що знайшов там сьогодні лак для нігтів і ковдру Марго.

О 5 ранку Квентин вирішив їхати додому. Він знайшов Бена, який приклеїв собі до руки суперклеєм пивний меч з восьми пивних бляшанок, а потім не міг відірвати. Всі троє – Радар, Квентин і Бен, поклялися, що на вручення атестатів ідуть голяка, лише у мантиях. А потім п'яний Бен навіть сказав Лейсі, що кохає її. Згодом Квентин відвіз Лейсі і Бена до їхніх домівок.

14

Кілька годин Квентин поспав, а потім цілий ранок роздивлявся знайдені напередодні путівники. Згодом він подзвонив Бену, бо хотів поговорити про Марго. Бен сказав, що після вечірки не має сил і не прийде. Тоді Квентин набрав Радара, і той швидко прийшов, хоч почувався зле. Квентин показав другові знахідки з торговельного центру. Радар взяв книжку із загнутими ріжками, почав гортати сторінки. Хлопці почали записувати місця, які здалися Марго цікавими: "Омаха, штат Небраска. Сек-Сіті, штат Айова. Александрія, штат Індіана. Дарвін, штат Міннесота. Голівуд, штат Каліфорнія. Алієнс, штат Небраска". За допомогою спеціальної програми Радар уклав маршрути до цих місць. Усі вони починалися в Орландо і закінчувалися в Голівуді.

Хлопці роздрукували мапу США і позначили усі пункти. Квентин увіткнув шпильки в усі шість міст, які обрала Марго (чи хтось інший) у путівнику. Точки розсіпані були безсистемно, ніби Марго наосліп кидала в мапу дротики. Радар розповів, що по її імені щодня пошук проводить в інтернеті, налаштував бота, щоб він йому сповістив, якщо Марго увійде в "Омніпедію" під своїм ніком, відстежує IP-адреси всіх, хто шукає "паперові міста".

15

Хоча до випускних іспитів залишався тиждень, у понеділок Квентин цілий день

читав "Пісню про себе". Він хотів з'їздити ще в два недосілки, але Бену потрібне було авто. Квентин скачав альбом Вуді Гатрі і слухав його музику. Потім він поговорив з батьками. Мама розповіла, що бачила маму Чака. Квентин сказав, що Чак – придурок, але батьки Квентина все одно вважали, що Чак – особистість. Згодом Квентин думав про те, що Марго Рот Шпігельман теж особистість. А він про неї так раніше й не думав. Весь цей час він будував образ Марго, не слухаючи її, не знаючи, що її вікно так само зачинене, як і його. Тому він не міг уявити, що вона – така сама людина, як і він, і теж може боятися, може почуватися самотньою у натовпі, може соромитися своєї колекції платівок, бо це занадто особисте. Людина, яка читає путівники, щоб утекти від життя в тому місті, куди багато хто тікає з інших міст. Людина, з якою ніхто ніколи не розмовляв по-справжньому – адже ніхто ніколи не бачив у ній людину. Вона могла почуватися спустошеною. Квентин зробив висновок: насправді Марго – не диво, і не пригода, і не вишукана коштовність. Вона просто дівчина.

16

У вівторок Лейсі сказала Квентину, що теж сприймала Марго лише як чарівну шалену подругу, яка викидає чарівні шалені коники.

Лейсі, Бен, Радар і Квентин приїхали у покинутий торгівельний центр. Коли вони зайшли туди, раптом почулися якісь звуки. Друзі побачили три силуети: всі вони були в джинсах, футболках і масках з двома круглими фільтрами. Один підняв маску на лоба. То був Гас – охоронець з "СанТрасту". Він спитав друзів, чому вони без масок, адже тут тонни азбесту. Інших два хлопці, що були з Гас розповіли, що Марго тут чимало часу проводила. Вони сюди лише кілька разів на рік їздять, тут азбест, та й узагалі не надто круте місце. А вона за останні кілька років приблизно в половині випадків опинялася тут. Гас сказав, що приїхали вони сюди на пошуки Марго. Ці хлопці їздили по закинутих об'єктах, і Марго коли завжди їздила з ними. Але коли хлопці фотографували усе, дівчина просто сиділа і щось писала у чорному нотатнику.

Згодом, коли Гас з хлопцями поїхав, Лейсі розповіла, що у Марго дійсно був такий нотатник. Друзі почали шукати ще якісь сліди Марго, і Квентин побачив рекламні брошури, з яких був складений картковий будиночок. Одна з брошур була про "Маєтності Гроувпойнт". Затамувавши подих, він почав роздивлятися й інші. Потім побіг до свого наплічника і повернувся з ручкою і блокнотом, куди записав назви всіх присілків. Один він впізнав одразу: "Ферми Кольє". Це був присілок, де Квентин ще не був.

17

У п'ятницю він сам подався в округ Семінол – саме там розташувалися "Ферми Кольє". Там усе так позаростало, ніби мешканці пішли геть років п'ятдесят тому. Потім Квентин подався на північ, в "Сосняк Доган". Подзвонив Бен і розповів, що Радарові батьки летять у Пенсільванію, щоб викупити велику колекцію Санта-Клаусів, тому хлопці влаштовують у Радара вечірку. Квентин пообіцяв, що огляне останнє місце і приїде на вечірку. У "Сосняку Доган" Квентин теж нічого не побачив, тому поїхав назад.

У будинку Радара Квентин допоміг сховати кращих Сант, щоб на вечірці їх часом не побили. Бен ходив щасливий, бо вперше поцілувався з Лейсі на ліжку Радарових батьків. "Яка гидота, — відказав Радар. — Досить лизатися на ліжку моїх батьків!". Бен радився з друзями, бо вважав, що цілуватися у нього не дуже добре виходить. Цю розмову почула Лейсі, але вона була в захваті від Бена і поцілувала його на очах у Радара і Квентина.

Вечірка відбувалася у вітальні на другому поверсі, де помістилося двадцять душ. Ніхто не пив, усі просто розповідали якісь історії один про одного. Хлопці знову пообіцяли, що підуть на вручення атестатів голими, до них приєдналися інші хлопці, а от дівчатам така ідея не подобалася.

Вдома Квентин вклався у ліжку з книжкою Вітмена. Він уже не знав, як ще шукати Марго. Хлопець зірвав зі стіни роздруківки, шпильки вилетіли і впали на підлогу. Він зім'яв аркуші й кинув у кошик до сміття. У безнадії Квентин почав гамселити кулаками подушку. Раптом на стіні він бачив те місце, де висіли мапи - чотири дірочки утворюють прямокутник, усередині якого ще кілька випадкових дірочок. А він вже бачив схожий узор у порожній кімнаті, над згорнутим килимом. Там колись була мапа зі шпильками.

*Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу

18

У суботу удосвіта Квентин написав Радару про мапи і дірочки в стіні: можливо, в тому торгівельному центрі висіла мапа з позначками. Удвох з Радаром вони поїхали туди. Радар розповідав про Анжелу і про те, як вона йому подобається, як безглуздо закохатися всього за кілька місяців до того, як треба буде роз'їжджатися по коледжах.

У торговому центрі Квентин знайшов під вітриною коробку з мапами і рекламними брошурами, в якій порпався тієї ночі, коли всі були на балу. Радар витягнув чорно-білу брошуру під назвою "П'ять тисяч американських міст". Вона була видана компанією "Ессо" в 1972 році. Обережно розгортаючи мапу, Квентин помітив у куточку дірочку. Папір був надірваний: її, напевно, здерли зі стіни. Це була вже стара, жовтувата мапа Сполучених Штатів, завбільшки така, як ото вішають у школі. Квентин з Радаром обережно віднесли розгорнуту мапу в кімнату. Квентин приклав її до стіни, а друг спробував устроїти шпильки в куточки, але три з них були надірвані, як і три з п'ятьох міст на мапі. Повісивши мапу, нарешті, вони почали зіставляти дірочки на стіні з містами і досить легко знайшли всі п'ять. Але там, де папір був подертий, точне місце визначити не вдалося. Неподертих дірочок виявилось дві: одна, схоже, Лос-Анджелес, хоча в Південній Каліфорнії така сила містечок, що написи наповзали один на одного. Друга неподерта дірочка - Чикаго. Подерта дірочка була в Нью-Йорку. Ще одна дірка була в штаті Нью-Йорк, але не поруч із самим містом. Квентину здавалося, що Марго пустилася у вічну мандрівку. Він розумів, що дівчина не хотіла, щоб мапу у торговому

центрі хтось бачив, тому зірвала її зі стіни. Тому виходило, що хлопець уже зібрав усі залишені нею вказівки плюс дещо новеньке.

19

У понеділок почалися іспити у школі. Радар жалівся після першого іспиту Квентину, бо вважав, що завалив іспанську. Але, насправді, Радар був дуже розумним, і на нього чекав Дартмутський університет з величезною стипендією. Хлопець розповів Квентину, що вночі займався програмою зі складання маршрутів: вибираєш категорію – географічний район якийсь або родину тварин – і бачиш перші фрази статей "Омніпедії" на цю тему, до сотні на одній сторінці. Підійшов і Бен. Виявилося, що він з Лейсі вночі теж працював у тій програмі. Бен вважав, що Марго з'явиться на врученні атестатів.

Після довгого дня випускних іспитів Квентин майже з полегшенням повернувся до непролазного затишку "Пісні про себе". Недавно він читав рядки, де Вітмен довго слухає людей, подорожує з ними пліч-о-пліч. А сьогодні хлопець продовжував читати, і Вітмен уже ставав сам тими людьми. Квентин подумав, що щоб знайти Марго Рот Шпігельман, треба стати Марго Рот Шпігельман.

Наступного дня Квентин сяк-так подолав фізику й основи держави і права, а потім до другої ночі дописував твір з англійської.

У середу був останній день у школі. І дуже складно було не думати про те, що все це востаннє: ось він востаннє стоїть біля репетиційної в колі своїх друзів під гіллям дуба, востаннє їсть піцу в їдальні з Беном. Востаннє сидить за партою і пише екзаменаційний твір. Востаннє бачить в коридорі Чака Парсона з його кривою посмішкою.

Квентин очистив свою шафку, викинувши усе в смітник і залишивши собі лиш фотографію з Беном і Радаром. Хлопець пішов додому пішки, бо у Бена з Радаром була марафонна репетиція – щоб на врученні атестатів "Урочистий і церемоніальний марш" звучав бездоганно. Дорогою додому Квентин раптом зрозумів, що Марго більше не повернеться, і що він підібрався до розгадки як ніколи близько.

20

Всю ніч з середи на четвер і весь четвер Квентин намагався скористатися з того, що зрозумів про Марго: він сподівався побачити якийсь зв'язок поміж мапою і путівниками, поміж Вітменом і мапами, щоб розгадати маршрут її подорожі. Та мапа, якої Марго показувати не хотіла, могла бути єдиною вказівкою на те, де вона зараз.

У п'ятницю мало бути вручення атестатів. Батьки Квентина збиралися на це свято і подарували йому коробку з ключами від його власної машини. Надворі стояв мінівен "форд" з величезним синім бантом. Мінівен не дуже сподобався Квентину, але він вдавав захват. Хлопець написав Радару і Лейсі в чаті (Бена не було), що отримав машину. Радар написав, що поставить кулер в багажник, бо його батьки на вручення поїдуть з ним, а він не хоче, щоб бачили кулер з 212 пляшками пива ще з тієї вечірки у Радара, коли ніхто не пив. У чаті з'явився Бен, і хлопці почали обговорювати, як з'являться на вручення голяка. Коли всі вийшли з чату і заходилися збиратися,

Квентин пішов у душ і почав думати. Нью-Йорк чи Каліфорнія? Чикаго чи Округ Колумбія? Тепер у нього була машина, і він міг поїхати на пошуки Марго.

Потім хлопець відкрив програму для "Омніпедії", ввів індекс центру Чикаго, натиснув "пошук за місцем" і задав радіус у двадцять миль. Негайно вивалилася сотня результатів: від Нейві-Пір до Дірфілда. У нього на екрані з'явилося перше речення кожної статті, і він прочитав їх усі хвилини за п'ять. Ніщо там не привернуло особливо уваги. Потім Квентин ввів індекс містечка поблизу Катскілл-парку в Нью-Йорку. На цей раз статей виявилось всього вісімдесят дві, і вони були розсортовані за датою створення. Квентин почав читати про Вудсток, озеро Кетрін, Катскілл-парк, Роско, Аглое. Останнє виявилось селом у штаті Нью-Йорк. Село було вигадане на мапі, випущеній компанією "Ессо" на початку 1930-х рр. з метою контролю за порушенням авторських прав, так зване "паперове місто". Квентин перейшов за тим посиланням і прочитав статтю. Село розташоване на перетині двох ґрунтівок на північ від Роско, штат Нью-Йорк. Його вигадали два картографи, Отто Г. Ліндберг і Ернст Алперс, які склали назву села як анаграму з власних ініціалів. Подібні пастки давно використовуються картографами для контролю за дотриманням авторських прав. Вони вигадують орієнтири, вулиці, населені пункти, поміщаючи їх на мапах. Якщо ця вигадана деталь опиниться на мапі іншого видавництва, констатується плагіат. У 1940-х рр. селище Аглое в штаті Нью-Йорк стало з'являтися і на мапах інших видавництв. Компанія "Ессо" запідозрила їх у порушенні авторських прав і готувалася подавати в суд, аж з'ясувалося, що хтось і справді побудував "Універмаг Аглое" на тому самому перехресті, яке було зазначене на мапах "Ессо". Ця будівля, яка й досі стоїть на тому самому місці, являє собою єдину споруду в Аглое, і селище продовжує фігурувати на мапах з традиційно означеним населенням у нуль осіб.

Статтю про Аглое ніхто не редагував понад рік, а от в обговореннях висів недавній коментар від аноніма: "До відома того, хто це Редагує: "Населенням аглое до Полудня 29 травня Буде Одна особа"". Ці випадкові великі літери Квентин впізнав миттю. Коментар залишили п'ятнадцять днів тому. І весь цей час він чекав, коли хлопець його прочитає. Залишалася менш як доба, поки Марго звідти поїде. Квентин подзвонив до Радара і сказав знайти Аглое, штат Нью-Йорк. Друг сказав, що це дійсно може бути та сама точка в Катскілл на мапі. В інтернеті Квентин спробував знайти вказівки, як доїхати від Орlando до Аглое, але Радарова мапа Аглое не знала, тож хлопець ввів Роско. Якщо рахувати по шістдесят п'ять миль на годину в середньому, сказав комп'ютер, потрібно буде дев'ятнадцять годин чотири хвилини. Зараз була чверть по другій. Квентин підрахував, що у нього є двадцять годин сорок п'ять хвилин. Він роздрукував маршрут, схопив ключ від мінівена і замкнув по собі парадні двері. Його батьки уже поїхали на вручення атестатів, бо хлопець сказав їм, що хоче їхати не з ними, а своєю машиною.

Квентин знову подзвонив друзям і сказав, що їхати в Аглое 19 годин і 4 хвилини. Радар сказав, що усі в школі уже шикуються, а Квентина досі нема. Квентин вирішив їхати до Марго прямо зараз і сказав про це друзям по телефону, але Радар просив

приїхати в школу на 5 хвилин, бо батьки Квентина уже були там, та й усе пиво Радара було у мінівені.

Квентин рвонув до школи. Йому назустріч бігло троє школярів у мантиях. Мантиї розмаялися, і Квентин побачив тонкі чорні ноги Радара, а поруч був Бен у кросівках без шкарпеток. Лейсі трохи відставала.

На трибунах сиділи родичі випускників. Квентин знайшов батьків і сказав, що знайшов Марго і їде в Аглое, штат Нью-Йорк. Йому довелося вириватися з маминих ніжних обіймів. Не встигли вони нічого сказати, як він помчав уже вниз по східцях до мінівена. Бен, Лейсі і Радар уже сиділи в машині і сказали, що теж їдуть.

*Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Частина третя

Судно

У машині усі подзвонили своїм батькам, щоб пояснити, що прогавлять вручення атестатів, бо їдуть шукати Марго. Радар сказав друзям, що його батьки були вкрай незадоволені, і Анжела теж, тому мандрівка просто мусить бути надзвичайна, щоб виправдати його відсутність.

Друзі дуже швидко розподілили ролі. Лейсі зробила облік: у них було пів "Снікерса", двісті дванадцять пляшок пива в багажнику; Квентинова роздруківка маршруту; решта з її сумочки: вісім пластинок жуйки, олівець, носовички, три тампони, пара сонцезахисних окулярів, гігієнічна помада, ключі від її хати, членська картка YMCA, читацький квиток, якісь чеки, тридцять п'ять доларів і картка на заправку "British Petroleum".

Радар поцікавився, чи не має вона чоловічих трусів у сумочці, бо ж хлопці були тільки у мантиях. Він зробив розрахунки з кишенькового ноутбука: з якою швидкістю треба їхати, щоб опинитися на місці завтра до опівдня, скільки разів треба зупинитися, щоб не скінчився бензин, подивився, де по маршруту розташовані заправки "British Petroleum", скільки триватимуть зупинки. Радар підрахував, що заправитися треба 4 рази, і дуже-дуже швидко, а середня швидкість повинна становити сімдесят дві милі на годину. Квентин намагався їхати швидше, хоч мінівен трусило. І тут Бенові захотілося в туалет. Друзі не могли втрачати жодної хвилини, тому не зупинялися.

Під час третьої години їзди усім уже захотілося їсти, а Бен досі хотів у туалет. Лейсі склала величезний список усього, що треба купити на заправці під час першої зупинки. Радар сказав Бенові, що зупинка буде лише за годину п'ятдесят вісім з половиною хвилин. Бен більше не міг чекати на туалет, тому Радар подав йому пляшку з-під пива.

У Джорджії Лейсі змусила хлопців вивчити напам'ять перелік покупок. Друзі кілька разів повторили план відвідування заправки, адже зупинка мала бути ідеально підготовлена. Радар мав зайнятися бензином, Лейсі мала дати картку касиру і піти в туалет, Квентин мав робити покупки разом з Беном. Хлопці мали купити футболки, щоб

скинути мантиї.

На заправці друзі швидко пояснили касирці, що куплятимуть усього багато, і треба швидко усе порахувати. Лейсі купувала напої, Бен – неїстівне, Квентин – харчі. Касирка збрала чотири торби покупок, і друзі швидко кинулися у машину. Вони зраділи, коли підраховали, що на 4 секунди випередили графік. Згодом Лейсі виявила, що Квентин забув купити їй бананів, яблук, родзинок, але хлопці сказали, що вона може з'їсти енергетичних батончиків. Футболки з заправки виявилися просто велетенськими, до того ж на них було надруковано прапор Конфедеративних Штатів Америки з написом: "НАСЛІДДЮ ТАК, НЕНАВИСТІ НІ". Радар за кермом сміявся з футболки і говорив, що хотів би побачити обличчя копа, коли той побачить чорного у футболці з прапором Конфедерації, під якою – чорна сукня.

На ділянці траси на південь від Флоренції, штат Південна Кароліна, друзі потрапили у затор. Вони грали в цей час у гру "Он той чувак – жигало". Суть гри полягала в тому, що друзі уявляли життя людей, що застрягли разом з ними на дорозі.

Друзі виїхали з затору і підраховали, що тепер треба їхати на швидкості 77 миль за годину – звідси до самого Аглое. Бен заснув. Лейсі на іншому сидінні теж лягла спати. Вона мала прокинутися о другій ночі, щоб сісти за кермо.

Коли вони в'їхали в Південну Кароліну, Квентин побачив, що Радар позіхає, і сам сів за кермо.

Надійшла пора другої зупинки. На годиннику 00:13. Радар знайшов на своєму кишеньковому ноутбукі найближчу заправку "British Petroleum". Квентин і Радар з труднощами розбудили Лейсі з Беном.

Коли мінівен зупинився біля колонки, всі вилетіли на заправку. Квентин купив для Радара камуфляжні штани і велику рожеву футболку з написом: "НАЙКРАЩА БАБУСЯ НА СВІТІ". Радар ще був у туалеті, тому Квентину довелося перший раз у житті сходити у жіночий туалет.

Друзі знову рушають у дорогу. Радар зрадив, що має штани і нову футболку, тому скинув свою мантию. Бен тим часом стогнав, що йому ніхто не купив штанів.

Уночі Квентин знову сидів за кермом, а Бен поруч розмовляв з ним про Марго. Бен вважав, що іноді людина може виявитися насправді зовсім не такою, якою ти її уявляв. Наприклад, він завжди думав, що Лейсі гаряча, неймовірна, крута, а тепер, коли вони разом, сприйняття змінилося. Друг боявся, щоб такого не було з Квентином і Марго. Квентин сказав Бену, що вже усвідомив, як довго плекав про Марго облудні ілюзії.

На дорозі раптом з'явилися дві великі корови. Знаючи, що зіткнення не уникнути, Квентин заплющив очі і підніс руки догори. Але Бен врятував ситуацію, вхопився за кермо і виїхав на узбіччя. У Квентина виявилася порізаною щока. Лейсі кинулась до хлопців, щоб допомогти. Раптом почало щось литися. Бен подумав, що це бензин, і всі друзі почали тікати, але Радар сказав, що це розбилося усе пиво. Бен цього не чув і все ще тікав лукою. Друзі побачили, що в'їхали у тин, і на дверях машини була велика подряпина.

Друзі знову сіли у машину і поїхали, тільки Квентин тепер не сідав за кермо. Друзі

прибрали у машині, нас кільки це було можливо, бо ж розлилося усе пиво. Радар пошукав у інтернеті запасні дверцята для машини: триста доларів плюс фарбування. Квентин подумав, що літом доведеться працювати. Шоку Квентина Лейсі заліпила прапором Конфедерації з футболки. Хлопець заснув. Коли він прокинувся, то був уже в штаті Нью-Йорк. Бен був за кермом, Радар – за штурмана.

Друзі добралися до Роско – маленького містечка зі скромними будиночками. Потім вони виїхали на інше шосе, шукаючи універмаг Аглое. Раптом Лейсі побачила авто Марго біля якоїсь старої споруди.

Радар з'їхав на узбіччя, Квентин вистрибнув з машини і побіг. Марго не було біля її машини. Друзі кинулись до стодоли. Опинившись усередині, Бен показав у куток. Два довгі шматки оргскла сходилися під гострим кутом, а протилежними краями прилягали до стіни. Там у чорному шкіряному офісному кріслі сиділа Марго, схилившись над шкільною партою, і щось писала. Волосся її стало коротшим: вона підстриглася. Радар погукав Марго. Вона довго не відповідала, а тоді сказала дати їй п'ять хвилин і продовжила писати.

*Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Марго спочатку обійняла Лейсі, потім привітала за руку Бена, Радара. "Привіт, К.", — обійняла Квентина, поспішно і неміцно. Квентин думав, що зустріч буде більше емоційна. Марго здогадалася, що Лейсі і Бен зустрічаються. Вона назвала Бена "Кровавим Беном", і це не сподобалося Лейсі. Дівчата посварилися, і Лейсі вийшла, сказавши, що Марго повелася як стерво, коли вони її знайшли, щоб переконатися, що в неї все гаразд. Бен пішов за Лейсі. Радар теж вийшов, сказавши Марго, що її підказки йому подобалися більше, ніж вона сама. "Чого ти поводишся як свиня?" — спитав Квентин Марго, коли його друзі вийшли. Марго сказала, що вони сюди приперлися без попередження, і по-іншому вона не могла повестися. Квентин подумав, що дівчина виявилася не тією Марго, яку він очікував зустріти. Не тією Марго, яку він собі малював останнім часом. Він запитав, навіщо вона втекла, нікого не попередивши. Дівчина відповіла, що тільки так і можна йти. Для цього треба зібрати всю себе і враз відірвати – мов пластир. Квентин і Марго почали сваритися. Вона говорила, що хлопець їхав сюди не для того, щоб переконатися, чи все з нею гаразд, а їхав порятувати бідолаху Марго від її розладнаної особистості, хотів, щоб вона до кінця життя дякувала, щоб скинула одяг і благала взяти своє тіло. "Маячня!" — кричав хлопець, бо це майже так і було. "Ти гніваєшся на образ тієї Марго, що живе у тебе в голові з самого дитинства, і, крім нього, нічого не бачиш!" — говорила дівчина. Квентин спитав, чи подумала вона про батьків, сестру, друзів. Він почав говорити з нею, як його мама-психотерапевт. "Я гадав, ти хотіла, щоб ми тебе знайшли", — сказав Квентин уже тихо. "І близько ні", — відповіла вона. Тоді хлопець почав перелічувати усі підказки, які знаходив, розповів, що об'їхав купу занедбаних присілків, бо боявся, що вона наклала

на себе руки. Марго почала вибачатися, що зустріла їх, як стерво. Вона пояснила, що це було так несподівано, що вона мало не обдзюрилася.

Згодом дівчина сказала, що багато думала про нього, про Руті, про батьків. "Так, можливо, я найбільша егоцентристка в історії людства. Але невже ти вважаєш, що я так учинила б, якби не відчувала потреби?" — питала Марго.

Подзвонив Бен і сказав, що Лейсі хоче поговорити з Марго. Дівчина взяла трубку і вибачилася перед Лейсі. Потім дівчата розмовляли, Марго сміялася, а Квентин обдивився "помешкання" дівчини: у протилежному кутку біля стіни Марго облаштувала ліжко – чотири в'язанки сіна, а на них – надувний помаранчевий матрац. На окремій в'язанці лежав охайний стос одягу. Була зубна щітка і паста, багато книжок.

Після розмови по телефону Марго сказала, що Бен, Лейсі і Радар у motel в парку. Лейс веліла передати Квентину, що вони вранці повертаються, незалежно від того, їде Квентин чи ні. Марго розповіла, що тут їй усього вистачає, вона їздить на стоянку для вантажівок на схід від Роско. Там є і духова, у жіночій кабінці досить чисто, бо далекобійниць не так багато. Інтернет є теж. Дівчина витратила всього три сотні. А сьогодні вона їде в Нью-Йорк, розпочинає справжню подорож. Спочатку вона збиралася цього дня виїхати з Орlando – хотіла все ж таки отримати атестат, потім улаштувати традиційну випускню ніч, а наступного ранку вшитися. Але коли довідалася про зраду Джейса, вирішила втекти негайно.

І Марго розповіла усю свою передісторію. Вона показала свій чорний нотатник і сказала, що це все почалося дуже давно. Класі в четвертому вона почала в цьому нотатнику писати повість. Такий собі детектив. У головній ролі – дівчисько на ім'я Марго Шпігельман, їй десять років, тільки в неї люблячі заможні батьки, які купують їй усе, що їй заманеться. Марго закохана в хлопчика на ім'я Квентин, який відрізняється від справжнього Квентина тільки тим, що він безстрашний герой, готовий померти за неї і все таке. Квентин з Марго розслідують таємничу смерть Роберта Джойнера, який загинув так само, як і в реальності, тільки не сам застрелився, а хтось йому допоміг. З'ясовується, що злочинець – брат колишньої дружини Роберта Джойнера, яка любила випити. Він збожеволів, бо ним заволодів дух лютої домашньої кицьки, яка жила ще в Давньому Єгипті. Марго і Квентин знаходять вбивцю, він намагається пристрелити Марго, але Квентин кидається під кулю і героїчно вмирає у неї на руках.

Цю історію Марго закінчила у п'ятому класі. За кілька років вона вирішила втекти в Міссісіпі. І почала записувати план утечі просто згори на цьому старому творі, а потім поїхала маминим авто за тисячу миль, залишивши в тарілці підказку. До початку першого курсу вона списала пів нотатника і вирішила, що викине ще одного коника – справжнього коника – і втече. Коли вона вчилася на першому курсі, Гас відвіз її в Оспрі, в той занедбаний торговельний центр. І потім вона почала регулярно їздити туди сама, просто тусуватися і плани свої писати. І до останнього курсу планувала втечу. Може, через те, що вона цю свою давню писанину перечитала, але Марго вирішила включити у свої плани Квентина. А тоді дізналася про зраду Джейса, але їй все одно хотілося, щоб Квентин був поруч, вона хотіла зробити його бодай трохи схожим на

крутого героя зі своєї дитячої повісті. Тої ночі Квентин її здивував. Усі ці роки вона вважала його паперовим хлопчиком. У ту ніч він виявився справжнім. Вранці вона навіть сумувала за ним, але вже вирішила, що втече. У останню секунду їй спало на думку заповісти йому Оспрі. Тому вона і лишила записку у дверях. Марго не хотіла, щоб Квентин шукав її, тому і замальовала напис у торгівельному центрі, видерла сторінки з календаря, якими користувалася, зняла мапу. Тоді вона дві ночі провела у закинутому торгівельному центрі. Може, сподівалася, що Квентин знайде її швидше.

Квентин запитав, чому вона обрала саме Аглое. "Паперове місто для паперової дівчини", — сказала Марго. Вона призналася, що думала не про те, що всі люди з паперу, а що з паперу вона сама. Це вона квола, це її можна зім'яти, а не всіх інших. Людям подобається цей образ паперової дівчини. Завжди подобався. Вона сама до кінця не могла повірити в свою паперовість. А Аглое — те місце, де паперове стає реальним. Цятка на мапі стала справжнім містечком, набагато реальнішим, ніж могли уявити ті хлопці, які втицьнули його на мапу. І Марго подумала, що паперова дівчина тут теж зможе знайти справжнє життя.

"Не можу повірити, що ти не хотіла, щоб я тебе знайшов". — "Вибач. Якщо тобі від цього стане легше, ти мене вразив. І я рада тебе бачити. З тобою добре подорожувати". "Це що — пропозиція?" — "Можливо", — усміхається вона. Квентин почав умовляти дівчину повернутися: його батьки казали, що вона може пожити у них, вона може знайти собі роботу і квартиру, а потім поїхати учитися, і більше їй не доведеться жити зі своїми батьками. Хлопець просив подумати про майбутнє. "Майбутнє — це безліч нині", — відповіла Марго словами Емілі Дікінсон. Квентин зрозумів, що він не зможе переконати дівчину.

Вони вийшли надвір. Марго попросила телефон і подзвонила додому. Вона сказала мамі, що знаходиться в Аглое, і поговорила з сестрою.

Квентин розповів дівчині, як з друзями втік з вручення атестатів, як потрапили в аварію, про бал, про те, як Лейсі посварилася з Беккою, як він ночував у Оспрі.

Вони лягли у траву. Марго сказала, що її здивувало, що Квентин дійсно виявився схожим на того Квентина з її дитячої повісті. Хлопець думав, що міг би перевернутися набік і поцілувати Марго, про що так довго мріяв, але розумів, що це зараз ні до чого не приведе. Вони лежали, як у Квентиновій фантазії у "Морському світі". Для цього довелося проїхати тисячу миль. Згодом вони заснули.

Коли Квентин прокинувся, то побачив, як Марго копає яму. Дівчина сказала, що це яма для Маленької Марго, Маленького Квентина, бідолахи-мерця Роберта Джойнера. Хлопець допоміг копати, а згодом вони "поховали" чорний нотатник Марго.

Квентин сказав, що вони з Марго, наче судна. Коли люди їх кидають, не люблять, не розуміють, а вони не розуміють їх, і вони втрачають, підводять, ображають одне одного, судно дає тріщини. І коли з'являється перша тріщина, кінець стає неминучим. Але поміж тією миттю, як з'являється тріщина, і тією, як судно потоне, є час. І тільки в цей час є шанс побачити одне одного, тому що поглянути за межі себе вдається лише через ці тріщини, зазирнути вглиб іншого — теж. Усередину потрапляє світло, і світло

виливається назовні. "А ти неабищо!" — нарешті мовила вона і пильно подивилася на хлопця. Квентин подумав, що якщо поцілує Марго, то нічого не досягне. Але йому вже нічого й не потрібно досягати. "Я маю дещо зробити", — сказав хлопець, і Марго ледве помітно кивнула, ніби знала, про що мова. Квентин поцілував її. Дівчина сказала, що він може приїхати до неї у Нью-Йорк. Квентин сказав, що вдома – усе його життя, і він – не вона, але домовити йому не вдалося, бо Марго поцілувала його. Квентин остаточно зрозумів, що тут їхні з нею шляхи розходяться.

Дорогою назад в універмаг Аглое вони сплели шорсткі від землі долоні. Квентин допоміг Марго перенести її речі до машини, а потім вони підійшли до одноповерхового мотелю, де Квентина чекали друзі. Марго пообіцяла, що дзвонитиме і писатиме на мейл. Дівчина заплакала.

Квентин усвідомив, що ще ніколи в житті не був так далеко від домівки, що він закоханий у Марго, але не може поїхати з нею. Вони поцілувалися в темряві, і довго притулялися чолами і довго дивилися одне на одного.

*Стислий переказ по частинах і главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу